

ONDERWIJS- en EXAMENREGELING

ROC MONDRIAAN

BRIN nummer: 27GZ

Naam school	School voor Toerisme en Recreatie	
Kwalificatie	Manager verkoop reizen	
Kwalificatiedossier	Reizen	2013
Niveau	4	
Crebonummer	94100	
Cohort	2013 opstroom	
Leerwegen en opleidingsvarianten	Aantal leerjaren	
BOL	1	

INLEIDING.....	3
1. OPLEIDING	4
1.0 Je school.....	4
1.1 Inhoud van de opleiding	4
1.2 Inrichting van de opleiding.....	7
1.3 Beroepspraktijkvorming	7
1.4 Loopbaan en burgerschap.....	8
1.5 Nederlands	8
1.6 Moderne vreemde talen.....	9
1.7 Rekenen	9
1.8 Studieduur, studiebelasting en onderwijsprogrammering	9
1.9 Begeleiding en ondersteuning	10
1.10 Studievoortgang en toetsing.....	11
1.11 Klachtenprocedure en beroepsprocedure	11
1.12 Gedragscode	11
1.13 Mondriaanpas	12
1.14 Lesrooster en aanwezigheid.....	12
1.15 Reglementen	13
2.1 Kwalificatiedossier	14
2.2 Examenprogramma	14
2.3 Diploma-eisen.....	18
2.4 Nederlands	18
2.5 Moderne Vreemde Talen.....	18
2.6 Rekenen	19
2.7 Examenreglement.....	19
2.8 Examencommissie en onvoorziene gevallen	19
2.9 Beroepsprocedure	20
BIJLAGEN.....	21
1. Enkele belangrijke begrippen	22
2. Centraal examenreglement beroepsopleidingen roc Mondriaan	24
3. Examencommissie.....	29
4. Commissie van Beroep voor de Examens	29
5. Klachtencommissie ROC Mondriaan.....	29
6. Niveaubeschrijvingen Nederlands	30
7. Niveaubeschrijvingen Moderne Vreemde Talen	31
8. Beschrijving rekenvaardigheden	32
9. Uitleg competenties.	33

INLEIDING

Beste student,

De Onderwijs- en Examenregeling (afgekort: Oer) is geschreven om je inzicht te geven in de opleiding waarvoor je je hebt ingeschreven bij ROC Mondriaan. Het is belangrijk om deze Oer goed te lezen en er regelmatig dingen in op te zoeken, omdat het een naslagwerk is tijdens je studie. In de Oer staat ook vermeld wat je van de school kunt verwachten en wat de school van jou verwacht. Met andere woorden: wat je rechten en plichten zijn als student van Mondriaan.

Deze Oer bestaat uit twee delen. In het hoofdstuk *Opleiding* staat beschreven wat je tijdens de opleiding leert en lees je over onze werkwijze. Ook krijg je informatie over het beroep waarvoor je wordt opgeleid en over hoe de opleiding is ingericht. In het hoofdstuk *Examinering* staat hoe en wanneer wordt beoordeeld of je voldoende geleerd hebt. Als blijkt dat je aan de eisen voldoet, krijg je het diploma.

Bij deze Oer hoort het Centraal Examenreglement Beroepsopleidingen ROC Mondriaan (bijlage 2). In dit reglement zijn de rechten en plichten van jou, de student, en van de school, ROC Mondriaan, ten aanzien van de examinering vastgelegd.

Deze Oer is geldig voor het cohort dat op het voorblad vermeld staat (een cohort is een groep studenten die in hetzelfde studiejaar aan een bepaalde opleiding begint).

De Oer wordt gepubliceerd voordat de opleiding start en is te downloaden van de website van ROC Mondriaan: www.rocmondriaan.nl. Als zich wijzigingen voordoen, word je daar schriftelijk van op de hoogte gesteld. De wijzigingen worden opgenomen in de online versie van de Oer. De meest actuele versie is dus te vinden op de bovengenoemde website.

De opleiding die in deze Oer beschreven wordt, werkt volgens de uitgangspunten van de Beroepsgerichte Kwalificatiestructuur MBO. Het gaat er niet alleen om dat je kennis verwerft, maar ook dat je deze kennis weet toe te passen in je beroep, dat je de houding aanneemt die past bij je beroep en dat je inzicht hebt om problemen op te lossen die je in je beroep zult tegenkomen.

Jouw opleiding valt onder het aanbod van de School voor Toerisme en Recreatie.

Veel succes bij het doorlopen van deze opleiding.

Naam onderwijsmanager

Mevrouw I. Gunneweg

1. OPLEIDING

1.0 Je school

Je volgt een beroepsopleiding bij de School voor Toerisme en Recreatie. Je volgt de lessen in het schoolgebouw aan de Henri Faasdreef 194, 2492 JP te Den Haag. M.i.v. 2014 is het adres Helenastraat 10, 2595 HA te Den Haag. Je school telt ongeveer 500 studenten en er werken er 40 docenten.

De onderwijsmanager van de school heeft de leiding. Haar naam is mevr. I. Gunneweg.

1.1 Inhoud van de opleiding

Het beroep:

Tijdens de opleiding Verkoper Reizen heb je Kerntaak 1 t/ m 3 behaald.

Met het diploma Manager verkoop reizen werk je in de reissector. Je kunt gaan werken in één van de sectoren Vakantiereizen of Zakenreizen of Touroperating en binnen verschillende verkoopkanalen, zoals reisbureau, contactcenter of internet. Als Manager verkoop reizen ben je de schakel tussen de verkopers van de afdeling, verkooppunt of team en het management. Voor het merendeel van de tijd werk je als Verkoper reizen. Daarnaast geef je als Manager verkoop reizen operationeel leiding aan Verkopers reizen van een afdeling of verkooppunt van een reisbedrijf of callcenter/contactcenter. Je voert het personeelsbeleid van het bedrijf uit en zorgt voor een goede personeelsplanning. Jij bent daar verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden. Je stuurt aan op de prestaties van de verkopers in jouw team. Je instrueert, begeleidt, motiveert en beoordeelt Verkopers reizen en je werft en selecteert nieuwe medewerkers. Je bent als Manager verkoop reizen verantwoordelijk voor het commercieel, kwalitatief en personeelsresultaat van het verkooppunt en het personeel. Daarnaast ben je als Manager verkoop reizen ook bezig met het maken van plannen, begrotingen en het bewaken en realiseren hiervan. Je werkt als ondernemer: je ziet kansen voor je team, benut deze en je zorgt dat verbeteringen worden doorgevoerd.

In de sector Vakantiereizen ligt de nadruk op het verkoopkanaal reisbureau. Je hebt als Manager verkoop reizen aan de balie van het reisbureau persoonlijk contact met de klant met vakantie als doel van de reis. Daarnaast heb je contact met leveranciers en onderhandel je om ervoor te zorgen dat je jouw klanten een passende reis kunt verkopen.

In de sector Zakenreizen werk je voornamelijk via de verkoopkanalen contactcenter en internet en verkoop je zakenreizen. De zakenklant heeft werk als doel van de reis, eventueel combineert hij dit met leisure. Je hebt als Verkoper reizen te maken met verschillende soorten klanten: namelijk het bedrijf waar de zakenreiziger werkt is de hoofdklant, daarnaast zijn er de reizende klant (dit is de zakenreiziger zelf) en de kopende klant (degene die namens het bedrijf de zakenreis regelt).

In de sector Touroperating ligt de nadruk op de verkoopkanalen contactcenter en internet. De touroperator organiseert reizen en biedt zelf of via een reisbureau deze reizen aan. Het bedrijf stelt deze reizen zelf samen door vervoer, verblijf en aanvullende diensten in te kopen. De touroperator die de producten via de retail op de markt brengt, heeft de reisagent als hoofdklant (direct contact) en de consument als secundaire klant (indirect contact). De direct seller heeft de consument als hoofdklant. Daarnaast heb je in de Business-to-Business (B2B) omgeving contact met diverse leveranciers (zoals bijvoorbeeld een lokaal agent, reisleiding, airline, accommodatieverschaffer), waarbij je zelf als klant fungeert.

Als Manager verkoop reizen verkoop je reizen en gerelateerde services en producten, zoals bijvoorbeeld verzekeringen of autohuur en bent daar specialist in. Om de klantwens in te vullen voer je een

commercieel verkoopgesprek: je hebt een eerste klantcontact en stelt de klant op zijn gemak, je inventariseert de wensen van de klant en selecteert de best passende reis afgestemd op de klantwens, inclusief extra services en producten, biedt deze aan en sluit de verkoop af. Je vult de klantwens altijd boven verwachting in en je bouwt voor, tijdens en na afloop van de reis een goede band met de klant op, zodat de klant kwaliteit en extra service ervaart. Je wilt namelijk dat de klant een volgende keer ook een reis boekt bij het bedrijf waar jij werkt en bent hier ook verantwoordelijk voor.

Ook de administratieve en financiële afhandeling van de verkochte reizen behoort tot jouw takenpakket. Zo bewaak jij bijvoorbeeld de status van een verkochte reis en van betalingen, controleer je facturen of maak je reisbescheiden voordat deze naar de klant gaan. Je bent als Manager verkoop reizen verantwoordelijk voor het behalen van commerciële en kwalitatieve resultaten. Je weet uit elk klantcontact in één keer het optimale resultaat te halen. Je resultaat is om omzet te realiseren en klanten te binden aan het bedrijf en aan jou als verkoper.

Om je werk als Manager verkoop reizen goed uit te voeren, is het belangrijk dat je goed op de hoogte bent van actuele trends en ontwikkelingen, zowel in Nederland als in het buitenland. Omdat je als Manager verkoop reizen actief meewerkt in de verkoop, is het belangrijk dat je tijdens het meewerken een voorbeeldfunctie vervult.

Kerntaken en werkprocessen

Tijdens de opleiding Verkoper Reizen heb je Kerntaak 1 t/ m 3 behaald.

Kerntaak 1: Verkoopt reizen en gerelateerde services en producten

- 1.1 Voert verkoopondersteunende werkzaamheden uit
- 1.2 Ontvangt klant en inventariseert de wensen
- 1.3 Doet een aanbod met prijsberekening
- 1.4 Legt reservering vast en rondt de verkoop af
- 1.5 Houdt het klant- en bedrijfsprofiel actueel

Competenties: E, G, H, I, J, K, L, N, R, S, T, V, X

Kerntaak 2: Handelt verkooptransacties administratief en financieel af

- 2.1 Plant administratieve werkzaamheden
- 2.2 Bewaakt de status van de boeking en/of het klantcontact
- 2.3 Verwerkt veranderingen in de boeking
- 2.4 Bewaakt betalingen en betaalafspraken en neemt indien nodig actie
- 2.5 Handelt facturen en reisbescheiden af

Competenties: E, H, J, K, L, Q, S, T

Kerntaak 3: Zorgt voor relatiebeheer, klantenbinding en klantenservice

- 3.1 Onderhoudt proactief contact met de klant over de reis
- 3.2 Behandelt klachten
- 3.3 Beheert en ontwikkelt een (eigen) relatiebestand
- 3.4 Inventariseert koop- en reisgedrag en rapporteert deze

Competenties: D, E, G, I, J, K, M,R, T, V, X

Kerntaak 4: Geeft leiding aan een team van verkopers

- 4.1 plant en verdeelt de werkzaamheden**
- 4.2 stuurt medewerkers aan op performance**
- 4.3 coacht medewerkers op de ontwikkeling van competenties**
- 4.4 motiveert en stimuleert samenwerking in het team**
- 4.5 voert functionerings- en beoordelingsgesprekken**
- 4.6 stuurt processen en procedures op de werkvloer**
- 4.7 informeert en voert overleg met medewerkers**

Competenties: A, B, C, D, E, H, J, M,Q, S, T, Z

Kerntaak 5: Vertaalt strategie en beleid van de organisatie naar doelen en acties

5.1 Stelt budgetten en begrotingen en een plan op

5.2 Maakt een personeelsplan

5.3 Werft en selecteert nieuwe medewerkers

5.4 Verzorgt marketing en promotie

5.5 Bewaakt budgetten

5.6 Analyseert managementinformatie

5.7 Rapporteert aan het management

Competenties: A, B, E, F, I, J, K, M, N, T, U, X, Z

1.2 Inrichting van de opleiding

In elk schooljaar zijn er 4 periodes van 10 weken ingeroosterd. Hieronder wordt per periode kort beschreven wat je erin leert (leerdoel). Verder wordt er aangegeven of je in deze periode leert in de beroepspraktijkvorming (praktijk), op school of beide en welke kerntaken er aan bod komen. Overigens worden niet alleen de kerntaken genoemd die je nodig heb voor je beroep, maar ook de kerntaken die horen bij Loopbaan en Burgerschap (LB).

De kerntaken en de bijbehorende competenties worden met een code aangegeven. Zie voor de omschrijving van de codes de competentiematrix (bijlage 9).

94100 Manager verkoop reizen			
Periode	Leerdoelen	school / praktijk / beide	Kerntaak
1,2,3	Activiteiten m.b.t. het leidinggeven aan een team van verkopers en het vertalen van strategie en beleid van een organisatie naar doelen en acties	School	Beroep: Kerntaak 4 en 5 Werkprocessen: 4.2 t/m 4.7, 5.1/5.4/5.5/5.6 Nederlands, MVT en Rekenen
1,2,3	Activiteiten m.b.t. het leidinggeven aan een team van verkopers en het vertalen van strategie en beleid van een organisatie naar doelen en acties	School	Beroep: Kerntaak 4 en 5 Werkprocessen: 4.1, 5.1 t/m 5.7 Nederlands, MVT en Rekenen
4	Functioneren als werknemer	BPV	LB loopbaan en burgerschap
	Afronden van examendossier	School	Beroep: Kerntaak 4 en 5 LB loopbaan en burgerschap Nederlands, MVT en rekenen

1.3 Beroepspraktijkvorming

Een belangrijk en verplicht onderdeel van de opleiding is de beroepspraktijkvorming (BPV). De BPV vindt plaats in een door het kenniscentrum Kenwerk erkend leerbedrijf.

Gedurende de opleiding word je voorbereid op de BPV in de BPV-voorbereidingslessen. In samenspraak met jou en je studieloopbaanbegeleider zoekt het BPV-bureau een passend leerbedrijf.

De stagiair, de praktijkbegeleider en de praktijkdocent ontvangen voorafgaand aan de BPV ieder een handleiding met informatie over de inrichting, de begeleiding en beoordeling van de BPV. Daarnaast ontvang je een BPV-handboek, BPV-opdrachten en beoordelingsformulieren per werkproces en per kerntaak. Naast het leren beheersen van de werkprocessen per kerntaak dien je een aantal reflectieverslagen te schrijven.

Al deze documenten zijn gebundeld in de praktijkmap.

De vierde periode van het opstroom leerjaar is de start van een BPV- periode van 1 x 12 weken.

Om voor de BPV een voldoende te krijgen moet er aan de volgende eisen worden voldaan:

- het beoordelingsgesprek is met een voldoende beoordeeld
- uit de afgetekende urenstaten van de BPV blijkt dat het aantal geplande BPV-uren behaald is

Je krijgt gedurende je stage een begeleider (praktijkdocent) toegewezen vanuit de school. Deze bezoekt jou in je Leerbedrijf en is jouw eerste aanspreekpunt vanuit de school als er vragen of problemen zijn. Het leerbedrijf wijst een praktijkbegeleider aan. Deze is jouw eerste aanspreekpunt in het leerbedrijf als er vragen of problemen zijn.

Voorafgaande aan de BPV wordt een BPV-overeenkomst opgesteld. Deze overeenkomst wordt getekend door jou als student, door het leerbedrijf en ROC Mondriaan. In de BPV-overeenkomst worden de inhoud van de BPV beschreven, de duur van de BPV, de aan de orde zijnde kerntaken en werkprocessen, en de rechten en plichten van de student, het leerbedrijf en ROC Mondriaan.

ROC Mondriaan is verantwoordelijk voor de beoordeling van de BPV. Het beoordelingsgesprek is onderdeel van de BPV-beoordeling. Aan dit gesprek nemen de stagiair, de praktijkbegeleider en de praktijkdocent deel. De uitvoering van de werkprocessen én het beoordelingsgesprek moeten voldoende zijn.

Als zich tijdens de BPV problemen voordoen, of als er sprake is van voortijdige beëindiging van de BPV, moet je dit bespreken met de studieloopbaanbegeleider en/of de praktijkdocent. Zij proberen in gezamenlijk overleg tot een oplossing te komen. Indien het probleem niet naar tevredenheid wordt opgelost, kan je je conform artikel 8 van het Studentenstatuut wenden tot de onderwijsmanager. (zie www.rocmondriaan.nl)

1.4 Loopbaan en burgerschap

De school heeft de taak jou voor te bereiden op een loopbaan en deelname aan de maatschappij. Dit gebeurt vooral in de lessen Loopbaan en Burgerschap.

Bij het onderdeel *loopbaan* leer je tijdens je opleiding na te denken en te beslissen over zaken als: Waar ben ik goed in? Wat voor een baan/werkplek zoek ik? Welke mogelijkheden heb ik nu? Wat moet ik (nog) leren of ondernemen om dit doel te bereiken? Welke contacten heb ik nodig? Hoe kan ik mijn eigen loopbaan sturen?

Bij het onderdeel *burgerschap* in de lessen gaat het onder andere over:

- Meedoen in het politieke domein: bijvoorbeeld stemmen.
- Als werknemer functioneren: onder andere je rechten en plichten als werknemer, het omgaan met collega's.
- Als kritisch consument functioneren: onder andere rechten en plichten in Nederland, informatie over consumentenorganisaties.
- Deelnemen aan sociale verbanden: je leert onder andere de verschillen en overeenkomsten kennen van verschillende culturen in Nederland; respect voor cultuurverschillen.
- Zorgen voor de eigen gezondheid.

Gedurende de opleiding moet je voldoen aan de eisen die vanuit school worden gesteld aan de onderdelen Loopbaan en Burgerschap. Je moet aanwezig zijn in de lessen en verplicht deelnemen aan bepaalde activiteiten en opdrachten uitvoeren. Dit is nodig voor het behalen van het diploma. In het examenplan van deze Oer (zie hoofdstuk 2) krijg je meer informatie over de eisen die aan jou worden gesteld voor Loopbaan en Burgerschap.

1.5 Nederlands

1.5.1 Generieke exameneisen Nederlands

Voor elke opleiding gelden uitstroom-eisen ten aanzien van de beheersing van het Nederlands. Deze eisen zijn vastgelegd in het kwalificatiedossier. Ze zijn beschreven voor de vijf deelvaardigheden, te weten: 'luisteren', 'lezen', 'gesprekken voeren', 'spreken' en 'schrijven'. Voor deze opleiding is dat niveau 3F (zie de tabel in paragraaf 2.4).

Gedurende de opleiding krijg je lessen Nederlands aangeboden. In deze lessen werk je aan het onderhouden of verhogen van je taalniveau voor de vijf deelvaardigheden. Ook tijdens de projectlessen komt het Nederlands veelvuldig aan bod binnen de context van je toekomstige beroep. Tijdens de lessen m.b.v. de computer en de uren begeleid of onbegeleid kun je ook achterstanden inhalen, vooruit werken of - in overleg met je docent - extra modules doen. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van ondersteunende software om extra te oefenen.

1.5.2. Beroepsgerichte exameneisen Nederland

Indicatief bevindt de beroepsinhoud van de Manager verkoop reizen zich op het volgende niveau:

Mondelinge taalvaardigheid: 3F

Leesvaardigheid: 3F

Schrijfvaardigheid: 3F

Taalverzorging en taalbeschouwing: 3F

De Manager verkoop reizen is een talig beroep. Bij de Manager verkoop reizen komen in verschillende werkprocessen meerdere taalvaardigheden gecombineerd voor. Van de Manager verkoop reizen wordt verlangd dat deze zowel mondeling als schriftelijk kan communiceren met klanten over reizen, reisvoorwaarden, etc. Hij is ook in staat om teksten te kunnen lezen en begrijpen over onder andere reisvoorwaarden, wettelijke richtlijnen, etc.

Daarnaast is de Manager verkoop reizen in staat om zowel schriftelijk als mondeling te communiceren met personeel en management over werk gerelateerde onderwerpen en/of managementinformatie.

1.6 Moderne vreemde talen

1.6.1 Generieke exameneisen Engels niveau 4

Er gelden uitstroomeisen ten aanzien van de beheersing van het Engels generiek. Welke eisen aan het examen worden gesteld kun je lezen in hoofdstuk 2, paragraaf 2.5.

1.6.2 Beroepsgerichte mvt-eisen

Er gelden uitstroomeisen ten aanzien van de beheersing van het Engels en de tweede moderne vreemde taal. Deze eisen zijn vastgelegd in het kwalificatiedossier voor het beroep. Welke eisen aan het examen worden gesteld kun je lezen in hoofdstuk 2, paragraaf 2.5.

1.7 Rekenen

1.7.1 Generieke exameneisen rekenen

Voor elke opleiding gelden er uitstroomeisen ten aanzien van de beheersing van het rekenen. Voor deze opleiding is dat niveau 3F. De eisen zijn vastgelegd in het kwalificatiedossier voor het beroep en het 'Referentiekader taal en rekenen'. Ze zijn beschreven voor de vier deelvaardigheden, te weten; 'getallen', 'verhoudingen', 'metingen en meetkunde' en 'verbanden'. Welke eisen aan het examen worden gesteld, kun je lezen in hoofdstuk 2, paragraaf 2.6.

Je krijgt een examen Rekenen dat bestaat uit alle hiervoor beschreven onderdelen. Het wordt afgenomen met een digitaal examen.

1.7.2 Beroepsgerichte exameneisen rekenen

Voor de beroepsuitoefening worden de generieke niveaus voor Rekenen gehanteerd volgens het referentiekader Taal en Rekenen. Zie ook hoofdstuk 2, paragraaf 2.6.

1.8 Studieduur, studiebelasting en onderwijsprogrammering

Volg je de BOL – opleiding dan bedraagt het aantal studiebelastingsuren minimaal 1600 uur per jaar. Het aantal begeleide uren (is contacturen) is minimaal 850 klokuren en hieronder staat de verdeling per studiejaar voor wat betreft de begeleide uren. De overige uren zijn bedoeld voor het maken van huiswerk, het maken van opdrachten enzovoorts.

Opstroom Leerjaar : overzicht globale planning begeleide en onbegeleide uren

Periode	1	2	3	4	
BPV				480	
Begeleide uren op school	90	100	90	90	
Totaal begeleide uren	90	100	90	570	
Onbegeleide uren	220	220	220	90	
Totaal	310	320	310	660	1600 klokuren

1.9 Begeleiding en ondersteuning

Studieloopbaanbegeleider

Bij aanvang van je opleiding krijg je een studieloopbaanbegeleider (SLB-er) toegewezen. Deze begeleidt de student (voor zover mogelijk) gedurende de gehele studieloopbaan binnen de opleiding. Samen met de SLB-er wordt een Persoonlijk Ontwikkelings Plan (POP) gemaakt. POP-gesprekken vormen een essentieel onderdeel van studieloopbaanbegeleiding. De student heeft steeds de verantwoordelijkheid eigen doelen vast te stellen en daar naartoe te werken. De SLB-er stimuleert de student om te reflecteren op je eigen gedrag.

De SLB-er voert geregeld voortgangsgesprekken, op basis van de leerroute en beroepsproducten. De SLB-er begeleidt de student in de voorbereiding op je BPV (stage). Daarnaast begeleidt de SLB-er bij het oplossen van problemen (zowel leerproblemen als problemen buiten de directe sfeer van de opleiding die het functioneren op school negatief beïnvloeden). De SLB-er besluit samen met jou of je de competenties ontwikkeld hebt en uiteindelijk of je het examen zou kunnen afleggen.

BPV-begeleider

Tijdens de praktijkstage (BPV) wordt de student bijgestaan door een docent vanuit de opleiding (praktijkdocent) en een begeleider vanuit het bedrijf (praktijkbegeleider). De student heeft regelmatig contact met de stagedocent, dit kan zijn door middel van reflectieverslagen, contact via de mail of in gesprekken en door bezoeken van de docent aan het bedrijf. Bij problemen bespreekt de student dit met de begeleider binnen het bedrijf en indien nodig ook met de praktijkdocent en/of SLB-er.

Decanaat en Voorlichting

De decaan houdt zich bezig met:

- de intake, de doorstroom en uitstroom van studenten,
- veranderingen in eisen en opzet van vervolgoopleidingen en de gevolgen daarvan voor de studie- en beroepskeuze,
- contacten met het arbeidsveld, servicepunt beroepspraktijkvorming en stagedocenten.

Vertrouwenspersoon en counselor

Wanneer de student met iemand vertrouwelijk wilt praten kan de student terecht bij de counselor (ook wel leerlingbegeleider, studentenbegeleider of vertrouwenspersoon genoemd).

De student kan bij de counselor terecht met problemen met thuis, met je zelf, familie, cultuur, Ook kan de student een vertrouwelijk gesprek aanvragen als de student zich niet prettig voelt door school, omdat de student problemen door school of in de BPV (stage) gekregen heeft..

Door de counselor zal geen persoonlijke informatie naar buiten gebracht worden als de student dat niet wil. Alleen in gevallen waarin de veiligheid in gevaar komt moet door de counselor actie ondernomen worden.

Contact met ouders

Aan het begin van het leerjaar wordt voor de ouders een informatieavond georganiseerd, waarbij informatie wordt gegeven over het leerjaar en de ouders kennis kunnen maken met de studieloopbaanbegeleider.

Een aantal keer per jaar wordt een ouderavond georganiseerd waarbij de ouders kunnen spreken met de SLB-er en de vakdocenten.

Voor de ouders van studenten die in het buitenland stage gaan lopen wordt er voor de stageperiode een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd.

1.10 Studievoortgang en toetsing

Gedurende het opstroomleerjaar worden er tussentijds geen toetsen afgenomen.

1.11 Klachtenprocedure en beroepsprocedure

Je kunt een klacht indienen over de volgende onderwerpen:

1. Kwaliteit van onderwijs en begeleiding op school

Wanneer je niet tevreden bent over de kwaliteit van jouw onderwijs of begeleiding op school, bespreek je dit in eerste instantie met je studieloopbaanbegeleider. Als je niet tevreden bent over de afhandeling, dan vraag je een beslissing van de onderwijsmanager. Ben je niet tevreden met de beslissing, dan kan je binnen twee weken een verzoek tot herziening van de beslissing indienen bij de directeur. Tegen de beslissing van de directeur kan een klacht worden ingediend bij de klachtencommissie.

2. Kwaliteit van de begeleiding tijdens de BPV

Wanneer je niet tevreden bent over de kwaliteit van de begeleiding in de beroepspraktijkvorming dan bespreek je dit zo mogelijk met de begeleider van de betreffende organisatie en zo nodig ook met de studieloopbaanbegeleider. Voldoet dit niet aan je verwachtingen, dan vraag je een beslissing van de onderwijsmanager. Ben je niet tevreden met de beslissing van de onderwijsmanager, dan kun je een verzoek tot herziening van de beslissing aanvragen bij de directeur. Tegen de beslissing van de directeur kan een klacht worden ingediend bij de klachtencommissie.

3. (Seksuele) intimidatie, pesten, discriminatie, agressie of geweld

In geval van (seksuele) intimidatie, discriminatie, agressie of geweld kun je een klacht indienen bij de vertrouwenspersoon van ROC Mondriaan, of bij de directeur of de klachtencommissie. De behandeling van dit soort klachten is met speciale voorwaarden omringd.

Een aantal beslissingen is zo belangrijk dat zij genoemd zijn in het Deelnemersstatuut.

1. Bindend negatief studievoorschrift/ Beëindiging onderwijsovereenkomst/ Schorsing en verwijdering

Je kunt bezwaar maken bij de directeur. Tegen de beslissing van de directeur kan een klacht worden ingediend bij de klachtencommissie.

2. Uitslag van een examen

Je kunt bezwaar maken bij de examencommissie en vervolgens in beroep gaan bij de Commissie van Beroep voor de Examens (voor reglement zie website).

NB: zie ook <http://www.rocmondriaan.nl>, zoekterm: klachtenregelingen, Deelnemersstatuut. Klachten kun je indienen via: klachten@rocmondriaan.nl.

1.12 Gedragscode

ROC Mondriaan is een onderwijsinstelling die opleidt voor de arbeidsmarkt en deelname aan de Nederlandse samenleving. Mondriaan is een neutraal instituut, wat betekent dat bijeenkomsten met een geloofs- en/of politiek karakter niet zijn toegestaan en dat er geen voorzieningen worden geboden voor geloofs- en/of politieke uitingen.

ROC Mondriaan wil deelnemers en personeel een stimulerend leer- en werkklimaat bieden. Om dit te

bereiken is het belangrijk dat we vanuit dezelfde kernwaarden afspraken maken over de omgang met elkaar. De code beschrijft deze kernwaarden, de normen en het daarbij gewenste gedrag. Tegenover het individuele recht op goed onderwijs en een goede werkgever heeft iedereen de plicht zich aan afspraken te houden.

Deze gedragscode biedt een kader om ons eigen gedrag en dat van anderen aan te toetsen. De gedragscode is de basis, het uitgangspunt van waaruit iedereen keuzes maakt. Bij het maken van dergelijke keuzes biedt de code duidelijkheid. Het is tevens een stimulans om met elkaar te praten over wat ons beweegt en elkaar vragen te stellen.

Voor wie, waar en wanneer

Deze gedragscode is van toepassing op alle deelnemers en personeelsleden van ROC Mondriaan. De code geldt in alle gebouwen en aanpalende terreinen / pleinen van ROC Mondriaan. Daarnaast is de code ook van toepassing tijdens georganiseerde buitenschoolse activiteiten. Tevens geldt de code voor iedereen die zich bevindt in een Mondriaan-locatie, maar geen deelnemer of personeelslid is.

Kernwaarden

ROC Mondriaan heeft de volgende kernwaarden:

- Respect en gemeenschapszin;
- Vertrouwen en veiligheid;
- Verantwoordelijkheid, professionaliteit en Integriteit.

Als medewerker of deelnemer van de Mondriaan gemeenschap werken we allemaal mee aan een veilig leer- en werkklimaat

De gedragscode/gedragscodelat is te vinden op www.rocmondriaan.nl/jongeren.

1.13 Mondriaanpas

Elke student en medewerker binnen Mondriaan heeft een Mondriaanpas. Dit is een multifunctionele plastic kaart op naam gesteld, die door middel van één of meer in de kaart ingebedde elektronische chips informatie kan opslaan en uitwisselen. De kaart is voorzien van een foto.

De pas moet je op school altijd bij je hebben; hij geeft toegang tot het gebouw, is nodig voor deelname aan examens, geeft je toegang tot de faciliteiten op school en toont aan dat je een student van ROC Mondriaan bent. Je bent zelf verantwoordelijk voor deze pas.

Bij verlies of diefstal van de Mondriaanpas meld je dit bij de informatiebalie van de campus waar je studeert. Als je stopt met de opleiding of als je diplomeert, moet je de Mondriaanpas inleveren. Iedere medewerker van ROC Mondriaan kan bezoekers en studenten vragen naar hun Mondriaanpas.

1.14 Lesrooster en aanwezigheid

Elke periode wordt er een nieuw rooster samengesteld. Dit wordt geplaatst op het internet:

www.rooster-hoto.nl

Roosterwijzigingen worden vermeld via het internet: www.roosterwijziging.nl.

ROC Mondriaan heeft als onderwijsinstelling te maken met Leerplicht en het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC). Studenten jonger dan 18 jaar en studenten tussen de 18 en 23 jaar zonder sterkwalificatie worden op dezelfde wijze gemeld.

Jongeren tot 18 jaar (18-)

Een jongere is leerplichtig/kwalificatieplichtig, totdat hij 18 wordt.

Melden bij Leerplicht via het DUO-verzuimloket moet als:

1. de student 16 uur ongeoorloofd verzuimt in een periode van 4 aaneengesloten lesweken;
2. de student regelmatig (meer dan 9 maal) te laat komt;

Jongeren vanaf 18 tot 23 jaar (18+) zonder startkwalificatie

Melden bij RMC via het DUO-verzuimloket moet als:

1. de student 16 uur ongeoorloofd verzuimt in een periode van 4 aaneengesloten lesweken;
2. de student regelmatig (meer dan 9 maal) te laat komt;

Deze afspraak is binnen de regio Haaglanden door de gemeenten gemaakt met de mbo-instellingen.

Doorlopend ongeoorloofd verzuim moet ook doorlopend gemeld worden; steeds na het weer bereiken van de grens van 16 uur ongeoorloofd verzuim in een periode van 4 aaneengesloten lesweken.

1.15 Reglementen

Alle reglementen die van belang zijn voor studenten van Mondriaan zijn te vinden op de website www.rocmondriaan.nl >> Onze organisatie >> Reglementen voor deelnemers.

2. EXAMINERING

2.1 *Kwalificatiedossier*

Het onderwijs en de examens worden verzorgd volgens het kwalificatiedossier Reizen 2013.

2.2 *Examenprogramma*

Het examenprogramma van je opleiding vind je in dit hoofdstuk. Hier wordt beschreven uit welke onderdelen het examen bestaat. Ook is aangegeven welke eisen er gelden voor het met goed gevolg afleggen van de examenonderdelen en de BPV.

Om een diploma te kunnen behalen, leg je als student examens af. Door middel van deze examens stellen we vast of je kennis, vaardigheden en houding voldoen aan alle kwalificatie-eisen om te kunnen functioneren als beginnend beroepsbeoefenaar.

Het examenprogramma van je opleiding is opgenomen in twee examenplannen:

- 1) het examenplan beroepsspecifiek;
- 2) het examenplan generiek.

Bij het beroepsonderdeel sluit je de kerntaken en werkprocessen van het beroep af als een beginnend beroepsbeoefenaar.

Bij het generieke onderdeel sluit je Nederlands, Engels niveau 4, rekenen en Loopbaan en Burgerschap af.

De examenplannen zijn te vinden op de volgende bladzijden. Ieder examenplan kent een slaag-/zakbeslissing die op de laatste regel te vinden is.

EXAMENPLAN BEROEPSSPECIFIEK

Opleiding: Manager verkoper reizen

Crebo: 94100

Cohort: 2013

Kwalificatiedossier: 2013

EXAMENS	INHOUD		Examenvorm	Context	Onderwaarde	tijdsduur	Periode	
	werkprocessen	competenties						
1.	Kerntaak 4	4.1 t/m 4.7	A,B,C,D,E,H,I,J,M,Q,S,T,Y	Examenproject, examenmix	School	Voldoende	24 WEKEN	1 - 4
	MVT Engels	4.5	A,B,C,H,J,M,T	Mondeling, schriftelijk, luistertoets	School	Voldoende	24 WEKEN	1 – 4
	2e MVT	4.5	A,B,C,H,J,M,T	Mondeling, schriftelijk, luistertoets	School	Voldoende	24 WEKEN	1 – 4
2.	Kerntaak 5	5.1 t/m 5.7	A,B,E,F,H,I,J,K,M,N,Q,T,X,Y	Examenproject, examenmix	school	voldoende	24 WEKEN	1 – 4
	MVT Engels	5.4	A,B,J,N,X	Mondeling, schriftelijk, luistertoets	School	Voldoende	24 WEKEN	1 – 4
	2e MVT	5.4	A,B,J,N,X	Mondeling, schriftelijk, luistertoets	School	Voldoende	24 WEKEN	1 – 4
	Afsluiting BPV	LB			BPV	voldoende	12 weken	4

Vaststelling kerntaken		Examens	Eindresultaat 'goed'	Eindresultaat 'voldoende'
Kerntaak 4/5	Wp 5.1, 5.4, 5.5, 5.6,5.7	Afdelingsplan	Het examen van kerntaak 4 is goed als de 7 werkprocessen voldoende zijn, waarbij 4 of meer werkprocessen en de presentatie of het beoordelingsgesprek met een goed beoordeeld zijn.	Het examen van kerntaak 4 is voldoende als de 7 werkprocessen voldoende zijn en de presentatie én het beoordelingsgesprek met een voldoende beoordeeld zijn.
	Wp 5.3	Werving & selectie		
	Wp 4.2 t/m 4.5	Coaching, functioneren en beoordelen inclusief theorie-examen Pers.Man. 1	Het examen van kerntaak 5 is goed als de 7 werkprocessen voldoende zijn, waarbij 4 of meer werkprocessen en de presentatie of het beoordelingsgesprek met een goed beoordeeld zijn.	Het examen van kerntaak 5 is voldoende als de 7 werkprocessen voldoende zijn en de presentatie én het beoordelingsgesprek met een voldoende beoordeeld zijn.
	Wp 4.7	Werkoverleg		
	Wp 4.1, 4.6 en 5.2	Theorie Pers.management 2		

EXAMENPLAN GENERIEK

Opleiding: Manager verkoper reizen

Crebo: 94100

Cohort: 2013

Kwalificatiedossier: 2013

EXAMEN	INHOUD	Niveau	Examenvorm	Context	Onderwaarde	Periode	
1.	Nederlands a.	Lezen	3F	Centraal Ontwikkeld Examen	school	Slaag-/zakbeslissing Zie hieronder	1-4
		Luisteren	3F	Centraal Ontwikkeld Examen	school	Verplichte deelname	1-4
	Nederlands b.	Spreken	3F	instellingsexamen	school		1-4
		Gesprekken voeren	3F	instellingsexamen	school		1-4
		Schrijven	3F	instellingsexamen	school	1-4	
2.	Rekenen	Getallen, Verbanden, Meten en meetkunde, Verhoudingen	3F	Centraal Ontwikkeld Examen	school	Slaag-/zakbeslissing Zie hieronder Verplichte deelname	1-4
3.	Engels	Luisteren	B1	instellingsexamen	school	Slaag-/zakbeslissing Zie hieronder	1-4
		Lezen	B1	instellingsexamen	school	Verplichte deelname	1-4
		Gesprekken voeren	A2	instellingsexamen	school		1-4
		Spreken	A2	instellingsexamen	school		1-4
		Schrijven	A2	instellingsexamen	school	1-4	
4.	Loopbaan en Burgerschap	Kwalificatie-eisen LB	nvt	opdrachten voor loopbaan en burgerschap	school	Inspanningsverplichtingen zijn voldoende aangetoond	4

Vaststelling eindresultaat Examenplan generiek:

**Nederlands: rekenkundig gemiddelde van de onderdelen a op één decimaal en b op één decimaal; eindcijfer afgerond op een heel cijfer.
Rekenen: eindresultaat afgerond op een heel getal
Engels:**

Slaag-/zakbeslissing generiek examen Manager Verkoop Reizen:

**Diplomeren in schooljaar 13-14
Voor 2013-2014 voor Engels minimaal een 5, Nederlands en rekenen hebben geen invloed op de slaag-/zakbeslissing.**

2.3 Diploma-eisen

Het diploma van de opleiding Manager verkoop reizen wordt behaald, als je:

1. Op grond van het diploma Verkoper Reizen niveau 3 is er vrijstelling verleend voor kerntaak 1 t/m 3
2. De beroepsgerichte examens kerntaak 4 en 5 op basis van het examenplan met minimaal een voldoende hebt afgesloten.
3. De generieke onderdelen Nederlands en rekenen zijn niet van invloed op de diplomabeslissing, Voor Engels moet je minimaal een 5 behaald hebben.
4. Voldaan hebt aan de inspanningsverplichting Loopbaan en Burgerschap zoals beschreven in het examenplan.
5. De BPV met minimaal een voldoende hebt afgesloten.

2.4 Nederlands

Je legt een examen Nederlands af. Het examen bestaat uit twee onderdelen: een centraal ontwikkeld examen lezen en luisteren en een instellingsexamen spreken, gesprekken voeren en schrijven. De centraal ontwikkelde examens lezen en luisteren zijn digitale examens. Het centraal ontwikkelde examen en het instellingsexamen leveren een cijfer voor Nederlands op.

In de onderstaande tabel worden de eisen weergegeven die voor jouw opleiding zijn gesteld. De vereiste taalniveaus voor jouw opleiding zijn aangegeven volgens de taalniveaus van het Referentiekader Taal en Rekenen.

Vaardigheid Niveau	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
3F	x	x	x	X	x

In bijlage 6 zijn de taalniveaus beschreven.

2.5 Moderne Vreemde Talen

Voor deze opleiding leg je examens af in: Engels en Duits of Spaans

De generieke eisen en de beroepsspecifieke taaleisen worden geëxamineerd met een instellingsexamen.

In de tabel hieronder vind je de generieke uitstroomeisen Engels.

Mbo 4 Generieke uitstroomeisen Engels

Vaardigheid Niveau	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
B2					
B1	X	X			
A2			X	X	X
A1					

Voor jouw opleiding moet er ook voor het beroep Engels en Duits of Spaans worden beheerst. In onderstaande tabellen zijn de beroepsgerichte uitstroomeisen aangegeven.

Mbo 4 Beroepsgerichte uitstroomeisen Engels

Vaardigheid Niveau	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
B2	X	X	X		
B1				X	X
A2					
A1					

Mbo 4 Beroepsgerichte uitstroomeisen Duits of Spaans

Vaardigheid Niveau	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
B2					
B1	X	X	X	X	
A2					X
A1					

De informatie over de cesuur en de slaag-/zakbeslissing is opgenomen in het examenplan.

De niveaubeschrijvingen van de Moderne Vreemde Talen kun je vinden in bijlage 7.

2.6 Rekenen

Je legt een examen rekenen af. Het examen is een centraal ontwikkeld examen Het centraal ontwikkelde examen is een digitaal examen dat verplicht moet worden afgenomen. Het centraal ontwikkelde examen levert één cijfer voor rekenen op.

In de onderstaande tabel worden de eisen weergegeven die voor je opleiding zijn gesteld. De vereiste rekenniveaus voor jouw opleiding zijn aangegeven volgens de rekenniveaus van het Referentiekader Taal en Rekenen.

Vaardigheid Niveau	Getallen	Verbanden	Metten en meetkunde	Verhoudingen
3F	X	X	X	X

Voor jouw opleiding moeten er ook voor het beroep bepaalde rekenvaardigheden worden beheerst. - In de onderstaande tabel zijn die aangegeven.

Rekeneisen vanuit het beroep

Vaardigheid Niveau	Getallen	Verbanden	Metten en meetkunde	Verhoudingen
3F	X	X	X	X

De beschrijvingen van de rekenvaardigheden kun je vinden in bijlage 8.

2.7 Examenreglement

De bepalingen van het *Centraal Examenreglement Beroepsopleidingen ROC Mondriaan* (bijlage 2) zijn van toepassing op alle examinering.

2.8 Examencommissie en onvoorziene gevallen

De examencommissie is verantwoordelijk voor het op een verantwoorde wijze doorlopen van de examenprocedures voor die opleidingen waarvoor zij is ingesteld door het bevoegd gezag.

De examencommissie bewaakt het totale proces van planning, de voorbereiding, de afname, de beoordeling, de vaststelling van het resultaat, het bekendmaken van de uitslag, de evaluatie en het beheren en bewaren van examenbescheiden.

In gevallen waarin het examenreglement niet voorziet, beslist de examencommissie. In bijlage 3 is te lezen hoe de commissie te bereiken is.

2.9 Beroepsprocedure

Bij de 'Commissie van Beroep voor de Examens' (zie bijlage 4) kan je beroep aantekenen tegen beslissingen van de examencommissie, de examinatoren en de studieloopbaanbegeleider, als deze beslissingen verband houden met het examen of een onderdeel daarvan. Voor de manier waarop beroep kan worden aangetekend zie het *Reglement van beroep voor de examens*. Dit reglement is te vinden op de website van ROC Mondriaan: www.rocmondriaan.nl.

BIJLAGEN

1. Enkele belangrijke begrippen

Beroepsopleidende leerweg (BOL): leerweg waarbij het aantal studiebelastingsuren ten minste 1600 uur (per jaar) bedraagt. Van de totale studiebelasting wordt tussen de 20% en 60% besteed aan de beroepspraktijkvorming. Het aantal begeleide uren bedraagt ten minste 850 uur.

Beroepsbegeleidende leerweg (BBL): leerweg waarbij het aantal studiebelastingsuren ten minste 1600 uur (per jaar) bedraagt. Van de totale studiebelasting wordt 60% of meer besteed aan de beroepspraktijkvorming. Het aantal begeleide uren bedraagt ten minste 200 uur.

Aanwezigheidsregistratie: je aanwezigheid op school en BPV wordt geregistreerd door de docent, begeleider en/of door een digitaal systeem.

Begeleide uren: onderwijsactiviteiten die plaatsvinden onder begeleiding van een docent van ROC Mondriaan of uren in de BPV.

Beroepspraktijkvorming (BPV): Dat deel van de beroepsopleiding dat in de praktijk wordt uitgevoerd. De BPV is een verplicht onderdeel van de beroepsopleiding. Een met goed gevolg afgesloten BPV is een wettelijke voorwaarde voor diplomering.

BPV-overeenkomst: een overeenkomst die jij aangaat met school en het bedrijf waar jij BPV doet. Daarin staat zowel wat van jou verwacht wordt tijdens de BPV-periode, als wat jij van de instelling en school mag verwachten.

Bindend negatief studievoorschrift: de mededeling van ROC Mondriaan waarin aan jou wordt verteld dat jij je studie bij de opleiding dient te stoppen.

Cohort: groep examenkandidaten die op basis van hetzelfde kwalificatiedossier en hetzelfde examenplan examen aflegt.

Centrale examens (coe): examens Nederlandse taal en rekenen van het College voor Examens die centraal worden georganiseerd.

Competenties: In iedere kerntaak moet je aan het einde van je opleiding competent zijn. Dat betekent: dingen weten (kennis), dingen begrijpen (inzicht), dingen kunnen (vaardigheden) en een goede houding laten zien.

Diploma: een wettelijk document waarmee wordt aangetoond en vastgelegd dat de eigenaar een omschreven kwalificatie heeft behaald.

Diploma-eisen: het geheel van vereisten waaraan de student moet voldoen om het diploma te behalen.

Examen: onderzoek naar en beoordeling van kennis, vaardigheden en houding van een examenkandidaat.

Examendossier: totaal van examenresultaten en bewijsstukken op grond waarvan besloten kan worden over diplomering van de kandidaat.

Examenplan: het overzicht van de examens in je opleiding.

Generiek: algemeen (bijvoorbeeld: de generieke vakken: de algemene vakken).

Kenniscentrum (beroepsonderwijs bedrijfsleven): een organisatie van een bepaalde branche die kerntaken en competenties vaststelt. Voor jouw opleiding is dat: Kenwerk.

Kerntaken: de belangrijkste taken die je in je beroep moet uitvoeren.

Kwalificatie: het geheel van exameneisen en bekwaamheden die een afgestudeerde van een beroepsopleiding moet beheersen voor het functioneren in het beroep en als burger in de samenleving.

Kwalificatiedossier: het document waarin een of meer kwalificaties zijn beschreven.

Onbegeleide uren: de uren die je als student zelfstandig aan je opleiding besteedt.

Onderwijsovereenkomst (OWO): in de onderwijsovereenkomst wordt vastgelegd wat van jou verwacht wordt in de opleiding en wat jij van de school mag verwachten.

Specifiek (of beroepsspecifiek): hoort bij het beroep.

Studiebelastingsuren (sbu): hoeveel uur je per jaar moet besteden aan een opleiding wordt uitgedrukt in 'studiebelastingsuren'. Deze studiebelastingsuren bestaan uit begeleide en onbegeleide uren.

Studieloopbaanbegeleider: helpt je bij je studie.

Schorsing: het tijdelijk niet mogen deelnemen aan onderwijsactiviteiten.

Toets: wordt gebruikt om de ontwikkeling van de student zichtbaar te maken op het gebied van kennis, vaardigheden en houding.

Toetsplan: het overzicht van de toetsen in je opleiding.

Verwijdering: het gedwongen moeten beëindigen van de opleiding.

Verzuimmelding: Mondriaan meldt verplicht het verzuim van 18- tot 23-jarigen bij het Regionale Meld- en Coördinatiepunt.

Werkproces: een afgebakend geheel van beroepshandelingen binnen een kerntaak.

2. Centraal examenreglement beroepsopleidingen roc Mondriaan

Artikel 1	Regeling van de examens
Artikel 2	Het examen
Artikel 3	Herkansen van examens
Artikel 4	Organisatie van examens
Artikel 5	De uitslag
Artikel 6	Onregelmatigheden
Artikel 7	Beroepsrecht
Artikel 8	Slotbepaling
Artikel 9	Citeertitel

De bepalingen die in dit Centraal Examenreglement Beroepsopleidingen van ROC Mondriaan zijn vastgelegd, gelden voor de (CREBO gerelateerde) examens voor beroepsopleidingen.

In alle gevallen geldt dat zowel het proces van examinering als de examenproducten voldoen aan de eisen van het Toezichtkader BVE.

De regels uit dit examenreglement gelden voor alle examens, tenzij tussen de school en de Exameninstelling die in voorkomende gevallen de examens verzorgt, anders is bepaald. Ter uitwerking kunnen in de Onderwijs- en examenregeling van de opleiding specifieke regels zijn opgenomen.

Het Centraal Examenreglement Beroepsopleidingen ROC Mondriaan is laatstelijk vastgesteld door het College van Bestuur op 19 februari 2013 en treedt in werking op 1 september 2013.

ARTIKEL 1   Regeling van de examens

1.1   Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

- Centraal Examen: de centrale afname binnen ROC Mondriaan van de centraal ontwikkelde examens Nederlands en rekenen van het College voor Examens.
- College voor Examens: is verantwoordelijk voor de afname van centraal ontwikkelde examens Nederlands en rekenen binnen het middelbaar beroeps onderwijs.
- College van Bestuur: het bevoegd gezag dat belast is met de leiding van ROC Mondriaan.
- Commissie van beroep voor de examens: een onafhankelijke commissie, ingesteld door het bevoegd gezag, die het beroep behandelt dat door een examenkandidaat is ingesteld tegen het besluit van de Examencommissie.
- Diploma: een krachtens de wet erkend document waarmee is aangetoond en vastgelegd dat de bezitter een omschreven kwalificatie behaald heeft.
- EVC-rapportage: Rapportage inzake verworven competenties, opgesteld door een EVC-erkende instelling.
- Examinator: wettelijke term waarmee iemand bedoeld wordt die examens afneemt en beoordeelt.
- Examen: door een daartoe bevoegde instantie ingesteld onderzoek naar kennis, houding en vaardigheden die de examenkandidaat zich op grond van de diploma-eisen moet hebben eigen gemaakt, en de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek aan de hand van de beoordelingscriteria en beslisregels.
- Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB: de wet over examinering en kwalificering die voor de beroepsopleidingen geldt vanaf 1 augustus 2012.
- Examencommissie: organisatorische eenheid binnen de instelling, ingesteld door het bevoegd gezag, die verantwoordelijk is voor examinering en diplomering.
- Examenopdracht: een examen of onderdeel van een examen; kan bestaan uit kennis- en/of praktijkonderdelen.
- Generieke examenonderdelen: examens in de vakken Nederlands, rekenen en Engels. NB. De generieke vakken zijn Nederlands, rekenen, Engels en Loopbaan en Burgerschap.
- Herkansen: het opnieuw afleggen van een examen (onderdeel).
- Instelling: ROC Mondriaan.
- Kerntaken: samenhangende en kenmerkende beroepsactiviteiten (werkprocessen), die door beroepsbeoefenaren worden uitgevoerd.
- Onderwijs- en Examenregeling (OER): de regels en afspraken binnen ROC Mondriaan die gelden voor examinering en diplomering.
- Onderwijsmanager: leidinggevende van de school.
- Opleidingsduur: de normatieve duur van de opleiding vermeerderd met maximaal twee jaar.
- School: organisatieonderdeel van ROC Mondriaan waarbinnen opleidingen worden verzorgd.
- Specifieke examenonderdelen: examens in de beroepsspecifieke vakken.
- Student: een persoon die is ingeschreven voor een beroepsopleiding bij ROC Mondriaan en de onderwijsovereenkomst heeft getekend.
- Studieduur: door het bevoegd gezag vastgestelde duur van het aangeboden traject met inachtneming van de studielast.
- Toezicht, vroeger genaamd externe legitimering: het proces dat wordt uitgevoerd door de Onderwijsinspectie, om te waarborgen dat de exameninhoud en het examenproces voldoen aan de kwaliteitsnormen, en dat het niveau en de inhoud zijn afgestemd op de kwalificatiedossiers.
- Werkproces: een afgebakend geheel van beroepshandelingen binnen een kerntaak.
- Wet: de Wet Educatie en Beroepsonderwijs.

ARTIKEL 2   Het examen

2.1   Recht op deelname

Studenten hebben toegang tot alle onderdelen van het examen waarvoor zij een onderwijsovereenkomst met ROC Mondriaan hebben gesloten voor zover die toegang niet is beperkt door bepalingen in de onderwijs- en examenregeling, bepalingen in het kader van veiligheid, dan wel door de bepalingen uit dit reglement.

2.2 Vrijstellingen

De examencommissie kan, op verzoek van de betrokkene, op basis van vooropleiding en/of kennis of ervaring vastgelegd in een EVC-rapportage, bepalen dat gehele of gedeeltelijke vrijstelling wordt verleend voor bepaalde examenonderdelen.

Bij de beoordeling van vrijstellingsverzoeken is de examencommissie gehouden aan de richtlijnen en procedures in het Examenhandboek Beroepsonderwijs ROC Mondriaan en het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB.

ARTIKEL 3. Herkansen van examens

3.1 Recht op herkansing

De student heeft recht op één herkansing van elk examen binnen de voor hem geldende studieduur. Voor het herkansen van de centrale examens geldt het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB.

3.2 Mogelijkheid tot meer herkansingen

Indien er mogelijkheid wordt geboden tot meer herkansingen zijn de voorwaarden daartoe (bijvoorbeeld met betrekking tot het naleven van de presentieregels) opgenomen in de onderwijs- en examenregeling van de opleiding.

ARTIKEL 4 Organisatie van de examens

4.1 Bekendmaking organisatie van het examen

Alle gegevens met betrekking tot de inhoud, vorm, organisatie en beoordeling van examens worden tijdig aan de studenten bekend gemaakt. Dit geldt eveneens voor de informatie over toegestane of verplichte hulpmiddelen.

4.2 Bekendmaking gang van zaken

De gang van zaken voor, tijdens en na afloop van een examenopdracht of centraal examen wordt tijdig, dat wil zeggen, ten minste een week voor aanvang van het examen aan de student kenbaar gemaakt.

De examencommissie bepaalt of, en zo ja op welke wijze, een student zich moet inschrijven voor een examenonderdeel. Studenten zijn verplicht deel te nemen aan de examenonderdelen waarvoor zij zich hebben ingeschreven.

4.3 Aangepaste examinering

Ten aanzien van specifieke doelgroepen en gehandicapten kan de examencommissie aangepaste examinering toestaan. De student dient hiertoe een schriftelijk verzoek in bij de examencommissie. Bij centrale examinering dient het verzoek te voldoen aan de eisen conform het examenprotocol van het College voor Examens.

De beslissing van de examencommissie wordt uiterlijk binnen tien schooldagen na indiening van het verzoek, schriftelijk meegedeeld aan de student.

4.4 Uitvoering

De examencommissie is verantwoordelijk voor de goede gang van zaken tijdens de uitvoering van examens. De commissie is verantwoordelijk voor de inrichting van de locatie, het beschikbaar zijn van de benodigde materialen en draagt zo nodig zorg voor adequate surveillance.

De uitvoering van centrale examens vindt plaats conform het examenprotocol van het College voor Examens.

4.5 Legitimatie

Alle studenten die een examen afleggen moeten een geldig legitimatiebewijs kunnen tonen; wanneer zij daarvan in het bezit zijn: hun Mondriaanpas.

ARTIKEL 5 De uitslag

5.1 Bekendmaking uitslag

De uitslag van een examen wordt binnen tien schooldagen na het examen bekend gemaakt. Bij centrale examens gelden de landelijk afgesproken termijnen zoals die door het College voor Examens zijn doorgegeven. Resultaten worden in de regel schriftelijk aan de studenten bekendgemaakt.

5.2 Inzagerecht, bewaartermijn en recht op bespreking

Examengegevens van studenten worden, indien de aard of omvang van de stukken dat toelaat, tezamen met de beoordelingsaspecten en indicatoren door de school bewaard. De bewaartermijn bedraagt zes maanden na afronding van de opleiding. Gedurende zes weken na de bekendmaking van de uitslag hebben belanghebbenden recht op inzage en heeft de student recht op bespreking van het materiaal en op motivering van de beoordeling, voor zover een eventuele geheimhoudingsplicht ten aanzien van de examenproducten zich daar niet tegen verzet. Voor zover mogelijk wordt een alternatief geboden.

Bij centrale examens zijn de regels voor het recht op inzage van toepassing zoals die zijn opgenomen in het examenprotocol van het College voor Examens.

5.3 Diplomerings

De wettelijke eisen en voorwaarden voor diplomering zijn beschreven in de Onderwijs- en examenregeling van de opleiding. De student komt voor een diploma in aanmerking, als hij aan al deze eisen en voorwaarden aantoonbaar heeft voldaan.

5.4 Geldigheidsduur examen

5.4.1 De geldigheidsduur van de uitslag van een specifiek examen(onderdeel) is tijdens de opleiding gelijk aan de opleidingsduur.

5.4.2 De geldigheidsduur van de uitslag van examens van de generieke examenonderdelen Nederlandse taal en rekenen en Engels is maximaal twee jaar.

ARTIKEL 6 Onregelmatigheden

6.1 Onregelmatigheden

De examencommissie is bevoegd het examen ongeldig te verklaren bij onregelmatigheden.

Als onregelmatigheid wordt in ieder geval aangemerkt:

- (het mogelijk maken van) spieken,
- het overnemen van teksten zonder bronvermelding,
- het niet opvolgen van instructies van surveillanten,
- het gebruiken van niet toegestane hulpmiddelen.
- Het ongeoorloofd meenemen van papier of aantekeningen.

Verder staat het ter beoordeling van de examencommissie om gedragingen, handelingen en dergelijke aan te merken als onregelmatig in de zin van dit artikel.

6.2 Horen student

Alvorens de examencommissie een beslissing neemt inzake geschillen, hoort deze de student.

6.3 Onregelmatigheden van ernstige aard

Indien er sprake is van onregelmatigheden van ernstige aard, kan de examencommissie de onderwijsmanager adviseren disciplinaire maatregelen te treffen, conform artikel 7 van het Deelnemersstatuut.

ARTIKEL 7 Beroepsrecht

Studenten kunnen beroep aantekenen tegen beslissingen van beoordelaars, de examencommissie en de examinatoren, die verband houden met het examen of een onderdeel daarvan. Dit kan bij de Commissie van Beroep voor de Examens, op basis van het 'Deelnemersstatuut' en conform het 'Reglement commissie van Beroep voor de Examens Mondriaan'.

ARTIKEL 8 Slotbepaling

8.1 Onvoorziene gevallen

In gevallen waarin dit reglement en de betreffende onderwijs- en examenregeling niet voorziet, beslist de examencommissie.

8.2 Geheimhouding

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van de examinering en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hen tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van de examinering noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

8.3 Strijdigheid bepalingen

Indien enige bepaling uit de onderwijs- en examenregeling strijdig is met de bepalingen uit dit reglement, hebben de bepalingen uit dit reglement voorrang.

ARTIKEL 9 Citeertitel

Dit reglement kan worden aangehaald als het Centraal Examenreglement Beroepsopleidingen ROC Mondriaan.

Lijst van documenten waar naar verwezen wordt:

- Het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB.
- De Onderwijs- en Examenregeling van de opleiding (OER)
- Het Examenprotocol van het College voor Examens conform het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB.

3. Examencommissie

De examencommissie van de School voor Toerisme en Recreatie is bereikbaar op het volgend adres:

Adres : Henri Faasdreef 194, 2492 JP te Den Haag;
m.i.v. 2014: Helenastraat 10, 2595 HA te Den Haag
tel. : 088 – 666 3350
e-mail : examenbureau.to@rocmondriaan.nl

4. Commissie van Beroep voor de Examens

Als student kun je bij de 'Commissie van Beroep voor de Examens' beroep aantekenen tegen beslissingen die verband houden met de uitslag van en de behandeling tijdens een onderdeel van het examen. Het beroep moet je binnen twee weken na de beslissing indienen bij de 'Commissie van Beroep voor de Examens' door middel van een brief met de redenen waarom je het niet eens bent met de beslissing.

ADRES COMMISSIE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS

De 'Commissie van Beroep voor de Examens' is te bereiken via het meld- en informatiepunt klachten: klachten@rocmondriaan.nl.

Commissie van Beroep voor de Examens
Leeghwaterplein 72
2521 DB Den Haag
Tel. 088-6663848 (dhr. Leo Hofland, griffier van de commissie)

Zie voor de manier waarop je beroep kunt aantekenen bij de 'Commissie van Beroep voor de Examens' het *Reglement van beroep voor de examens Mondriaan*. Deze kun je vinden op de website www.rocmondriaan.nl.

5. Klachtencommissie ROC Mondriaan

De Klachtencommissie van ROC Mondriaan is te bereiken via het volgende mailadres: klachten@rocmondriaan.nl.

Het bezoekadres:

Leeghwaterplein 72
2521 DB Den Haag

6. Niveaubeschrijvingen Nederlands

	Mondelinge taalvaardigheid			Lezen		Schrijven
	Gesprekken	Luisteren	Spoken	Zakelijke teksten	Fictionele, narratieve en literaire teksten	
4F	Kan in alle soorten gesprekken taal nauwkeurig en doeltreffend gebruiken voor een breed scala van onderwerpen uit (beroeps)opleiding, en van maatschappelijke aard.	Kan luisteren naar een grote variatie aan, ook complexe, teksten over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard, die ook abstracte thema's kunnen behandelen.	Kan duidelijke, gedetailleerde monologen en presentaties houden over tal van onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard. Kan daarbij subthema's integreren, specifieke standpunten ontwikkelen en het geheel afronden met een passende conclusie.	Kan een grote variatie aan teksten lezen over tal van onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard en kan die in detail begrijpen.	Kan volwassenenliteratuur interpreterend en esthetisch lezen.	Kan goed gestructureerde teksten schrijven over allerlei onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard. Kan relevante belangrijke kwesties benadrukken, standpunten uitgebreid uitwerken en ondersteunen met redenen en relevante voorbeelden.
3F	Kan op effectieve wijze deelnemen aan gesprekken over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard.	Kan luisteren naar een variatie aan teksten over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard.	Kan monologen en presentaties houden over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard, waarin ideeën worden uitgewerkt en voorzien van relevante voorbeelden.	Kan een grote variatie aan teksten over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard zelfstandig lezen. Leest met begrip voor geheel en details.	Kan adolescentenliteratuur en eenvoudige volwassenenliteratuur kritisch en reflecterend lezen.	Kan gedetailleerde teksten schrijven over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard, waarin informatie en argumenten uit verschillende bronnen bijeengevoegd en beoordeeld worden.
2F	Kan in gesprekken over alledaagse en niet alledaagse onderwerpen uit leefwereld en (beroeps)opleiding uiting geven aan persoonlijke meningen, kan informatie uitwisselen en gevoelens onder woorden brengen.	Kan luisteren naar teksten over alledaagse onderwerpen, onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld van de leerling of die verder van de leerling af staan.	Kan redelijk vloeiend en helder ervaringen, gebeurtenissen, meningen, verwachtingen, gevoelens onder woorden brengen over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard.	Kan teksten lezen over alledaagse onderwerpen, onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld van de leerling en over onderwerpen die verder van de leerling afstaan.	Kan eenvoudige adolescentenliteratuur herkenkend lezen.	Kan samenhangende teksten schrijven met een eenvoudige, lineaire opbouw, over uiteenlopende vertrouwde onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard.
1F	Kan eenvoudige gesprekken voeren over vertrouwde onderwerpen in het dagelijks leven op en buiten school.	Kan luisteren naar eenvoudige teksten over alledaagse, concrete onderwerpen of over onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld van de leerling.	Kan in eenvoudige bewoordingen een beschrijving geven, informatie geven, verslag uitbrengen, uitleg en instructie geven in alledaagse situaties in en buiten school.	Kan eenvoudige teksten lezen over alledaagse onderwerpen en over onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld.	Kan jeugdliteratuur belevend lezen.	Kan korte, eenvoudige teksten schrijven over alledaagse onderwerpen of over onderwerpen uit de leefwereld.

7. Niveaubeschrijvingen Moderne Vreemde Talen

	Luisteren	Lezen	Spreken	Gesprekken	Schrijven
B2	Kan een langer betoog en lezingen begrijpen en complexe redeneringen volgen als het onderwerp redelijk vertrouwd is. Kan de meeste actualiteiten-programma's op de tv volgen. Kan het grootste deel van films in standaarddialect begrijpen.	Kan artikelen en verslagen lezen die betrekking hebben op eigentijdse problemen waarbij de schrijver een bijzondere positie of standpunt inneemt. Kan eigentijds literair proza begrijpen.	Kan gedetailleerde beschrijvingen presenteren over een breed scala aan onderwerpen die betrekking hebben op het eigen interessegebied. Kan een standpunt over een actueel onderwerp verduidelijken de voordelen en nadelen van diverse opties toelichten.	Kan zo deelnemen aan een vloeiend gesprek, dat normale uitwisseling met moedertaalsprekers mogelijk is. Kan binnen een vertrouwde context actief deelnemen aan een discussie en standpunten uitleggen en ondersteunen.	Kan een duidelijke, gedetailleerde tekst schrijven over een breed scala aan onderwerpen die de interesse van de schrijver hebben. Kan een verslag schrijven, informatie doorgeven of redenen aanvoeren ter ondersteuning voor of tegen een standpunt. Kan brieven schrijven waarin het persoonlijk belang van indrukken en ervaringen aangegeven wordt.
B1	Kan de hoofdpunten begrijpen wanneer in duidelijk taal wordt gesproken over vertrouwde zaken die hij regelmatig tegenkomt op zijn werk, school, vrije tijd enz. Kan de hoofdpunten begrijpen van radio- of tv- programma's over actuele zaken of vertrouwde onderwerpen (<i>persoonlijk, beroep</i>), als er langzaam en duidelijk wordt gesproken.	Kan teksten begrijpen die vooral bestaan uit zeer frequente, dagelijks aan het werk verbonden taal. Kan de beschrijvingen van gebeurtenissen, gevoelens en wensen in persoonlijke brieven begrijpen.	Kan uitingen op een eenvoudige manier aan elkaar verbinden, zodat hij ervaringen, gebeurtenissen dromen, verwachtingen en ambities kan beschrijven. Kan in het kort redenen en verklaringen geven voor meningen en plannen. Kan een verhaal vertellen of de plot van een boek of film weergeven en de eigen reactie beschrijven.	Kan de meeste situaties aan die zich voordoen tijdens een reis in het gebied waar de taal wordt gesproken. Kan onvoorbereid deelnemen aan een gesprek over onderwerpen die vertrouwd zijn, of zijn persoonlijke belangstelling hebben of die betrekking hebben op het dagelijks leven (<i>b.v. familie, hobby's, werk, reizen en actuele gebeurtenissen</i>)	Kan eenvoudige samenhangende tekst schrijven over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn. Kan persoonlijke brieven schrijven waarin ervaringen en indrukken beschreven worden.
A2	Kan zinnen en de meest frequente woorden begrijpen die betrekking hebben op gebieden van persoonlijk belang (<i>informatie over mezelf familie, winkelen, omgeving werk</i>). Kan de belangrijkste punten in korte, duidelijke, eenvoudige berichten en aankondigingen volgen	Kan zeer korte, eenvoudige teksten lezen. Kan specifieke, voorspelbare informatie vinden in eenvoudige teksten, zoals advertenties, menu's, dienstregelingen. Kan korte, eenvoudige, persoonlijke brieven begrijpen.	Kan een reeks uitdrukkingen en zinnen gebruiken om in eenvoudige woorden familie en andere mensen, leefomstandigheden, opleiding en huidige of meest recente baan te beschrijven.	Kan communiceren over eenvoudige en alledaagse taken die een directie uitwisseling van informatie over vertrouwde onderwerpen en activiteiten betreffen. Kan zeer kort sociale gesprekken aan, hoewel hij gewoonlijk niet voldoende begrijpt om het gesprek zelfstandig gaande te houden.	Kan korte eenvoudige notities en boodschappen opschrijven. Kan een zeer eenvoudige persoonlijke brief schrijven, bijvoorbeeld om iemand voor iets te bedanken.
A1	Kan vertrouwde woorden en zinnen begrijpen die zichzelf, zijn familie en mijn directe concrete omgeving betreffen, wanneer de mensen langzaam en duidelijk spreken.	Kan vertrouwde namen, woorden en zeer eenvoudige zinnen begrijpen, bijvoorbeeld in mededelingen, op posters en catalogi.	Kan eenvoudige uitdrukkingen en zinnen gebruiken om de woonomgeving en de mensen in de naaste omgeving te beschrijven.	Kan deelnemen aan een eenvoudig gesprek, wanneer de gesprekspartner bereid is om zaken in een langzamer tempo te herhalen of opnieuw te formuleren en helpt bij het formuleren van wat de spreker probeert te zeggen. Kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden die een directe behoefte of zeer vertrouwde onderwerpen betreffen.	Kan een korte, eenvoudige mededeling doen, bijvoorbeeld voor het zenden van vakantiegroeten. Kan op formulieren persoonlijke details invullen, bijvoorbeeld naam, nationaliteit, en adres op een inschrijvingsformulier noteren

8. Beschrijving rekenvaardigheden

In het onderstaande schema zijn de rekenvaardigheden beschreven die je moet beheersen.

Getallen	<p>A. Notatie, taal en betekenis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitspraak, schrijfwijze en betekenis van getallen, symbolen en relaties - wiskundetaal gebruiken <p>B Met elkaar in verband brengen</p> <ul style="list-style-type: none"> - getallen en getal relaties - structuur en samenhang <p>C Gebruiken</p> <ul style="list-style-type: none"> - Berekeningen uitvoeren met gehele getallen, breuken en decimale getallen
Verhoudingen	<p>A. Notatie, taal en betekenis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitspraak, schrijfwijze en betekenis van getallen, symbolen en relaties - wiskundetaal gebruiken <p>B. Met elkaar in verband brengen</p> <ul style="list-style-type: none"> - verhouding, procent, breuk, decimaal getal, deling, 'deel van 'met elkaar in verband brengen <p>C. Gebruiken</p> <ul style="list-style-type: none"> - in de context van verhoudingen berekeningen uitvoeren, ook met procenten en verhoudingen.
Meten en meetkunde	<p>A. Notatie, taal en betekenis</p> <ul style="list-style-type: none"> - meten van lengte, oppervlakte, inhoud en gewicht, temperatuur - tijd en geld - meetinstrumenten - schrijfwijze en betekenis van meetkundige symbolen en relaties <p>B. Met elkaar in verband brengen</p> <ul style="list-style-type: none"> - meetinstrumenten gebruiken - structuur en samenhang tussen meeteenheden -verschillenden representaties 2D en 3D <p>C. Gebruiken</p> <ul style="list-style-type: none"> - meten - rekenen in de meetkunde
Verbanden	<p>A. Notatie, taal en betekenis</p> <ul style="list-style-type: none"> - analyseren en interpreteren van informatie uit tabellen, grafische voorstellingen en beschrijvingen -veel voorkomende diagrammen en grafieken <p>B. Met elkaar in verband brengen</p> <ul style="list-style-type: none"> - verschillende voorstellingsvormen met elkaar in verband brengen - gegevens verzamelen, ordenen en weergeven - patronen beschrijven <p>C. Gebruiken</p> <ul style="list-style-type: none"> - tabellen, diagrammen en grafieken gebruiken bij het oplossen van problemen - rekenvaardigheden gebruiken

9. Uitleg competenties.

Competenties	Y	Bedrijfsmatig handelen
	X	Ondernemend en commercieel handelen
	W	Gedrevenheid en ambitie tonen
	V	Met druk en tegenslag omgaan
	U	Omgaan met verandering en aanpassen
	T	Instructies en procedures opvolgen
	S	Kwaliteit leveren
	R	Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten
	Q	Plannen en organiseren
	P	Leren
	O	Creëren en innoveren
	N	Onderzoeken
	M	Analyseren
	L	Materialen en middelen inzetten
	K	Vakdeskundigheid toepassen
	J	Formuleren en rapporteren
	I	Presenteren
	H	Overtuigen en beïnvloeden
	G	Relaties bouwen en netwerken
	F	Ethisch en integer handelen
	E	Samenwerken en overleggen
	D	Aandacht en begrip tonen
	C	Begeleiden
	B	Aansturen
	A	Beslissen en activiteiten initiëren